

*Norsk Forbund for
Utviklingshemmede*

Årsmelding 2017

www.nfunorge.org

Innhold

1. Innledning	3
2. NFUs landsstyre	4
3. Råd og utvalg.....	5
4. Medlemmer og kontingent.....	5
5. Prosjekter	7
6. Informasjon og kommunikasjon.....	9
7. Organisasjonsarbeid	11
8. NFU 50 år	14
9. Medlemskap	16
10. Samarbeid	17
11. Representasjon i råd/utvalg i 2017 for NFU og gjennom SAFO.....	19
12. NFUs administrasjon.....	22
13. Økonomi	24

1. Innledning

2017 var et slags mellomår. Ingen store politiske saker dukket opp, ingen store politiske initiativ ble iverksatt. Valgkampen tok en del fokus. Når valget var over, ble det langt ut i oktober før de nasjonale politikerne møttes, men da var det statsbudsjettet som var i fokus. Vi ventet på oppfølgingen av «*På lik linje*», men etter noen interne runder i regjeringsapparatet, ble det bestemt at BLD skulle utarbeide en strategiplan og en handlingsplan for politikken over mennesker med nedsatt funksjonsevne. NOU 2016: 17 *På lik linje*, skulle inngå som grunnlag i strategi- og handlingsplanen. Det skulle ikke utarbeides en egen stortingsmelding om politikken overfor mennesker med utviklingshemming.

Arbeidet i Tvangslovutvalget gikk sin gang, det samme gjorde arbeidet med rapportering på FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Fra Tvangslovutvalget vil en ikke høre noe før sommeren 2019, en drøy måned etter at Norge har møtt for FN-komiteén som overvåker statenes etterlevelse av konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

De siste tilsynsrapportene fra det nasjonale tilsynet med tjenestene til mennesker med utviklingshemming i 2016, ble publisert våren 2017. Det ble påvist lovbrudd i 45 av de totalt 57 tilsynene som ble gjennomført. Oppsummeringsrapporten fra Helsetilsynet fikk tittelen «*Det gjelder livet*», en tittel som gjenspeiler innholdet i rapporten. De kommunale tjenestene fikk stryk langs alle områder og Helsetilsynet stilte spørsmål ved om kommunene i det hele tatt ville være i stand til å ivareta sine oppgaver. De bedrøvelige resultatene fra det nasjonale tilsynet, medførte en del spørsmål fra Stortinget til regjeringen, uten at regjeringen signaliserte konkrete tiltak.

Stortingsflertallet stemte nei til at Norge skulle slutte seg til den individuelle klageadgangen som ligger i tilleggsprotokollen til FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Spørsmålet om å innarbeide FN-konvensjonen i menneskerettighetsloven har ikke vært oppe som sak i Stortinget, men verken på Høyre eller Arbeiderpartiets landsmøte ble slike forslag stemt over, til tross for forsøk på å fremme saken.

Både Barneombudet og Redd Barna lanserte sine ytterst kritiske rapporter om opplæringstilbudet på spesialundervisningsfeltet. Det lover godt for fremtiden når tunge aktører begynner å tale NFUs sak.

2017 var det året NIPT-testen ble tillatt brukt innen fosterdiagnostikk. Testen kan avdekke trisomi. Sorteringssaken står stadig svakere, men når NIPT først ble innført i svangerskapsomsorgen, så ble den innført på en svært begrenset måte. Testen kan kun benyttes overfor gravide i risikogruppen.

Kommunereformen gikk sin gang, men ble mindre omfattende enn først signalisert. I kjølvannet av reformen, ble imidlertid det kommunale selvstyret ytterligere styrket, på bekostning av innbyggernes rettigheter. Diskrimineringsnemnda ble løsrevet fra Likestillings- og diskrimineringsombudet. Vi fikk også en felles likestillings- og diskrimineringslov.

Stortinget vedtok å forbedre pleiepengeordningen for dem med mest vedvarende behov.

2017 var et år med få saker som angikk NFU og hvor vi i liten grad nådde frem med vårt syn. Imidlertid ble det sådd en del frø både i 2017 og tidligere år, men fruktene av dette arbeidet kan en tidligst høste i 2018.

2017 var året Hedvig Ekberg ble vår nye generalsekretær. Det var også to personer som sluttet blant våre vanligvis svært så stabile ansatte. To personer reduserte sin stilling og det var en nyansettelse. Store utskiftninger i en liten stab i kombinasjon med bemanningsreduksjon, er krevende. Selv om administrasjonen gjør en glimrende jobb, er omstillinger krevende og kapasiteten til NFU sentralt er redusert i forhold til de siste 15 årene.

NFU ble stiftet i 1967 og 2017 ble et jubileumsår. Mange lokal- og fylkeslag hadde egne markeringer. Det ble arrangert en to dagers jubileumskonferanse i Bergen med 260 deltakere. Samfunn for alle kom ut med jubileumsnummer og NFU benyttet en egen jubileumslogo gjennom hele året.

På grunn av halvert kapasitet blant juristene har mengden av saker NFU sentralt har bistå i blitt redusert fra rundt 600 til 300 enkeltsaker per år. Juristene mottar henvendelser innenfor en rekke forskjellige rettsområder, men noen områder peker seg ut. De fleste henvendelsene gjelder spørsmål om helse- og omsorgstjenester, herunder tvang og makt, pasient og brukerrettigheter, herunder BPA, opplæring, bolig og husleie, trygd, arbeid og vergemål.

Nordisk samarbeidsråd består av organisasjonene til mennesker med utviklingshemming i de nordiske landene. Nordisk samarbeidsråd er ikke et beslutningsorgan, men land som har relativt like samfunnsforhold. Nordisk samarbeidsråd er et nyttig organ for å utveksle erfaringer og for å lære av våre nordiske venner. Fra og med 2017 holdes ett felles møte. På møtene deltar en fra landsstyret og en fra administrasjonen.

NFU har deltatt på konferanse i Praha, om kjærlighet og vennskap, og på generalforsamling i Inclusion Europe. Landstyremedlem, Camilla Hopen, og vara til styret, Tom Roger Bratvik, deltok på «Hear our Voices» i Brussel. En konferanse hvor hovedbudskapet var «We don't need help, we need support!»

NFU deltok ikke på noen arrangementer i regi av Inclusion International i 2017.

2. NFUs landsstyre

Medlemmer i landsstyret for landsmøteperioden 2016 – 2020

Jens Petter Gitlesen	forbundsleder	Rogaland
Torill Vagstad	nestleder	Hedmark
Camilla Hopen	medlem	Vestfold
Karen Hultgren Olsen	medlem	Nordland

Geir Tore Søreide	medlem	Hordaland
Ninni Bakke Tornes	medlem	Møre og Romsdal
Evy Utne Knutsen	medlem	Hordaland
Rigmor Hamnvik	1. vara	Troms
Frid T. Svineng	2. vara	Finnmark
Tom Roger Ramsøskar	3. vara	Sør-Trøndelag
Shahram Ariaifar	4. vara	Oslo

Dette landsstyret har i 2017 avholdt 6 møter og behandlet 88 saker.

3. Råd og utvalg

Råd og utvalg nedsatt av landsstyret for landsmøteperioden 2016 - 2020

- **Leirstyret**
Odd Kåre Barkved – Rogaland - leder
Camilla Hopen – Vestfold - medlem
Geir Tore Søreide – Hordaland - medlem
- **Fondsstyret**
Alf Anvedsen – Rogaland - leder
Helene Holand - Buskerud – medlem
Trond Magne Sandvik - Buskerud - medlem
Lillian Rasmussen - Troms – varamedlem
- **Ressursgruppen ”Aktiv i egen organisasjon”**
Styringsgruppen:
Camilla Hopen – Vestfold – leder
Ragna Langlo - Hordaland - tilrettelegger
Helene Holand – Buskerud – tilrettelegger

Det ble ikke oppnevnt medlemmer til Ressursgruppen Aktiv i egen organisasjon i 2017.

4. Medlemmer og kontingent

Rapporten betalende medlemmer 2017 viste 8314 pr 29.12.2017. Dette betyr en økning fra 2016 på 10 medlemmer, mens vi i 2016 hadde en oppgang fra 2015 på 35.

Type medlemskap	Antall medlemmer	Antall medlemmer	Antall medlemmer
	2017	2016	2015
Fullt betalende	6337	3619	6252
Barn under 18 år	386	406	506
Medlem moderasjon (husstand)	1353	1312	1228
Minstepensjonister	238	267	283
Totalt antall medlemmer	8314	8304	8269

Medlemskontingenten i NFU var i 2017 fordelt etter følgende nøkkel:

- NFU sentralt 60 %
- Fylkeslag 20 %
- Lokallag 20 %

Fra og med 1. januar 2014 utgikk kategorien minstepensjonister i kontingentstrukturen for nye medlemmer. Kategorien er imidlertid opprettholdt for de medlemmer som sto registrert som dette pr. 31.12. 2013. Fullt betalende medlemmer og minstepensjonister har fått medlemsbladet Samfunn for alle. For et frittstående abonnement på medlemsbladet koster det kr. 400,-.

Gjeldende kontingentsatser for medlemskap i NFU for 2017 har vært:

Hovedmedlem	kr. 495,-
Minstepensjonist/Husstandsmedlem	kr. 250,-
Barn under 18 år	kr. 70,-

Fylkeslag	2017	2016	2015	Endring 2016-2017	Endring 2015-2016
Oslo	339	332	324	7	8
Akershus	551	558	545	-7	13
Østfold	249	236	225	13	11
Hedmark	433	435	443	-2	-8
Oppland	466	463	468	3	-5
Buskerud	312	312	313	0	-1
Vestfold	342	352	348	-10	4
Telemark	267	261	254	6	7
Aust-Agder	297	296	288	1	8
Vest-Agder	315	324	325	-9	-1
Rogaland	746	743	743	3	0
Hordaland	1097	1078	1067	19	11

Sogn og Fjordane	440	451	452	-11	-1
Møre og Romsdal	765	763	786	2	-23
Sør-Trøndelag	401	420	414	-19	6
Nord-Trøndelag	252	247	244	5	3
Nordland	655	659	662	-4	-3
Troms	249	237	238	12	-1
Finnmark	138	137	130	1	7
Sum	8314	8304	8269	10	35

Mennesker med utviklingshemning, foreldre, søsken, andre pårørende og andre interesserte, er og kan være medlem i NFU.

Pr. 31.12. 2017 hadde NFU 190 lokallag.

NFU Drammen lokallag og NFU Lier, Røyken og Hurum lokallag slo seg sammen og dannet NFU Nedre Buskerud lokallag.

I Oslo ha vi fått to nye lokallag: NFU Søndre Nordstrand, NFU Nordre Aker lokallag.

5. Prosjekter

NFU satser aktivt på ulike prosjekter for å nå de målene som er nedfelt i vårt arbeidsprogram og våre prinsipper.

ExtraStiftelsen

NFU har siden 2004 aktivt satset på å søke prosjektmidler gjennom ExtraStiftelsen. Siden den tid har NFU blitt tildelt støtte til en rekke ulike prosjekter fra denne stiftelsen. Mer informasjon om disse finnes i ExtraStiftelsens prosjektbibliotek (www.extrastiftelsen.no).

NFU fikk støtte til to prosjekter i 2017: kr. 700 000 til forskningsprosjektet «Helseindikatorer hos utviklingshemmede» drevet av Universitetssykehuset Nord-Norge, kr. 805 000 til helseprosjektet «Tjenesteutvikling og utviklingshemming» drevet av VID vitenskapelige høgskole. Begge prosjektene er treårige (2017-2020).

Hovedmålet med forskningsprosjektet er å bedre helsetjenesten for ungdom og voksne med utviklingshemming, basert på økt kunnskap om forekomst av helsevansker og prediktorer, i relasjon til udekkede behov for tjenester. Prosjektet

skal kartlegge faktorer som påvirker fysisk aktivitet, og samvariasjon mellom fysisk aktivitet og deltakelse i daglige aktiviteter og jobb.

Målsettingen for helseprosjektet er å utvikle ny og innovativ kunnskap sammen med personer med utviklingshemming og tjenesteytere om kvaliteter i botilbud, utforske potensialet for forbedringer av praksis i kommunale botilbud, og beskrive hvilke faktorer som hemmer og fremmer medvirkning i utforming av egne tjenestetilbud.

NFUs internasjonale solidaritetsarbeid

Juni 2016 tok NFU avgjørelsen om å avslutte det internasjonale bistandsarbeidet fordi vi ikke hadde økonomi til å dekke Norads krav på 10% i egenandel. Atlas-alliansen hadde tett dialog med Norad høsten 2016, der de blant annet fremmet et ønske om å få fritak for egenandelen på NFUs andel for perioden 2017-2019. Dette som en forutsetning for å lykkes i utfasingsarbeidet og for at andre organisasjoner i alliansen kunne benytte seg av de frigjorte midlene. Dette ble innvilget av Norad 5.oktober 2016. Norad ba i tillegg om at de frigjorte midlene skulle fokusere på inkludering av personer med utviklingshemming i eksisterende tiltak.

Fritaket for egenandel ga NFU nye muligheter. 1.desember 2016 søkte vi om at:
-Én stilling skulle overføres fra NFU til Norges Handikapforbund (NHF) for å sikre en god utfasing og overføring av tiltak.
-NHF skulle overta ansvaret for NFUs prosjekter i Zambia, Tanzania og Malawi.
-NFU skulle beholde ansvaret for å fase ut det regionale prosjektet i Afrika og prosjektet i Nepal.

Dette godkjente Norad 16.desember 2016.

NFU-midlene som ble frigjort som et resultat av vår utfasing ble utlyst internt i alliansen. Ettersom det ikke var noe egenandel på disse midlene, søkte NFU om å forlenge utfasingsperioden (100 000 NOK til prosjektet i Nepal for 2017 og 643 433 NOK til Inclusion Africa per år 2017-2019). Dette ble endelig godkjent av Norad 11.mai 2017.

2017 har derfor gått med på å endre opprinnelige planer og sørge for at organisasjonene blir så bærekraftige som mulig før vi må trekke oss helt ut. Det ble lagt mye fokus på inntektsgivende arbeid og nettverksbygging.

I 2017 har våre prosjekter vært som følger:

- **Inclusion Africa:** Støtte til etablering og videreutvikling av Inclusion Africa, en regional gren av Inclusion International i Afrika (organisasjonsutviklingsprosjekt).
- **Nepal:** Støtte til Parents Federation for Persons with Intellectual Disabilities (PFPID) som jobber for å bedre livssituasjonen til mennesker med utviklingshemming i Nepal (organisasjonsutviklingsprosjekt).
- **Inkluderingsprosjektet:** Inkluderingsprosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Norges Blindforbund, Norges Handikapforbund og NFU i Atlas-alliansen der målet er å påvirke norskstøttede bistandsaktører til å inkludere

personer med nedsatt funksjonsevne. NFU har det overordnede ansvaret for aktivitetene i Nepal og har holdt flere kurs i Norge.

NFUs bistandsportefølje for 2017 beløp seg til kr. 2 297 649,- (cirka fem millioner mindre enn i 2016). Dette er midler som søkes gjennom Atlas-alliansen og som kommer fra Norad. Atlas-alliansens organisasjoner bruker egne erfaringer og kompetanse i samarbeid med partnere i sør for å styrke funksjonshemmedes levekår i fattige land.

Atlas-alliansens prosjekter er fordelt på fem fokusområder: Utdanning, helse og rehabilitering, organisasjonsutvikling, arbeid og sosial inkludering og inkluderende utvikling i lokalsamfunnet. Atlas-alliansen har inngått en rammeavtale med Norad for 2016-2019. Mer informasjon på www.nfunorge.org og www.atlas-alliansen.no.

6. Informasjon og kommunikasjon

NFUs nettside

Nettsidene gir en presentasjon av organisasjonen, informasjon til medlemmer og andre interesserte, i tillegg benyttes nettsidene til politisk påvirkningsarbeid. Aktuelle politiske saker presenteres og NFU uttrykker sitt politiske syn. I tillegg gis informasjon om sakene og aktuelle kildehenvisninger.

Nettsidens bidrag i den aktive interessepolitikken, er først og fremst å finne på våre nyhetssider og NFU-bloggen. NFUs nettside www.nfunorge.org.

Nettsiden har også egne undersider for våre lokal- og fylkeslag.

I følge Google Analytics var det 218.714 sidevisninger på våre nettsider i 2017. Tilsvarende tall for 2016 var 256.563. I 2015 var det 286.961 sidevisninger. Nettsidene er godt besøkt og et viktig middel for å få spredt informasjon og synspunkter.

Ansvarlig redaktør: Forbundsleder Jens Petter Gitlesen

Sosiale medier

NFU har egen Facebook-side hvor nyheter, forskningsrapporter, nyttig informasjon for medlemmer og andre henvendelser med relevans for mennesker med utviklingshemning eller politikken overfor mennesker med utviklingshemning, lenkes opp. Facebook-siden benyttes også til å formidle saker som er publisert på NFUs nettsider.

Facebook-siden hadde 12019 følgere pr. 1.1.2017. Den 31.12.2017, var antallet følgere av vår Facebook-side økt til 12855 personer. Totalt var det ca. 14000 personer som «liker» NFUs facebookside. Summen av antallet personer som ser innlegg fra NFU sin Facebook-side («rekkevidde»), varierer mellom ca. 30.000 og ca. 100.000 per uke. De innleggene som sees av flest, kan treffer over 100.000

personer. Dette gjør Facebook til vår viktigste kanal for informasjonsformidling til eksterne. NFU har gjennom mange år benyttet Facebook som et viktig virkemiddel i det politiske påvirkningsarbeidet. Spesielt nyttig er Facebook som middel, i kombinasjon med andre virkemidler, for å få saker opp på politisk dagsorden.

Stadig mer av innholdet i nettavisene er blokkert av betalingsmur, noe som forsterker sosiale mediers betydning i informasjonsspredningen.

Flere lokallag og et økende antall lokallag har egne Facebook-sider eller Facebook-grupper. Aktiviteten på lokallagenes Facebook-sider er i større grad rettet mot intern informasjon og likepersonsaktiviteter enn den nasjonale Facebook-siden.

Ansvarlig redaktør for NFU sentralt sine Facebook-sider er forbundsleder Jens Petter Gitlesen.

Medlemsblad – Samfunn for Alle

Det er utgitt 5 numre i 2017.

NFU sender ut gratisnumre til beslutningstakere og myndighetspersoner, samt samarbeidspartnere. Forbundsleder Jens Petter Gitlesen er ansvarlig redaktør. Journalist Bitten Munthe-Kaas skiver det meste, men andre skriver mer enn tidligere. Kari Bue, tidligere ansatt i NFUs administrasjon, har også i 2017 vært tilrettelegger, skrevet lett-lest bolker og lest korrektur.

Samfunn for Alle legges ut som PDF-filer på NFUs nettside.

Media

Massemedia er ofte en viktig kanal i det å få saker opp på den politiske dagsorden. NFU benytter også internettsider og sosiale medier som et middel, dels for å få saker opp på politisk dagsorden, dels for å gi informasjon om saker som er på den politiske dagsorden og dels for å gi informasjon om saker som er på den politiske dagsorden.

NFU er en liten organisasjon. Det er trangt om plassen på de politiske sakskartene. Skal NFU nå frem med sine interesser, må folk bli klar over vår eksistens og våre utfordringer. For å komme ut av skyggenes dal og i fokus for samfunnsdebatten, finnes kun et tiltak, det er å bruke media.

Medieoppslagene kan ses på vår hjemmeside www.nfunorge.org under nyheter, samt vår Facebook-side.

Avtalen med Retriever ble reforhandlet i 2014 og vi får ikke lenger oversikt over medieartikler som ikke er på internett. I 2017 registrerte media overvåkeren Retriever «Norsk Forbund for Utviklingshemmede» på 225 artikler publisert på nettet. Noen artikler som publiseres bak betalingsmuren, registreres ikke av Retriever.

Søker en på forbundsleder «Jens Petter Gitlesen», får en 45 treff i året 2017. NFUs nestleder, Torill Vagstad, har gjentatte ganger vært i media. Også NFUs generalsekretær, Hedvig Ekberg, markerer seg i media. I tillegg har NFU hatt koordinerte leserbrevaksjoner som involverer blant annet NFUs fylkesledere.

Samtidig som vi nå kun registrerer internettpubliseringer, er det blitt langt vanligere at avisene benytter betalingsmurer og lignende. Det er all grunn til å tro at presseomtalen av NFU, våre synspunkter, kommentarer og aktiviteter omtales langt mer enn tallene over gir uttrykk for.

7. Organisasjonsarbeid

Ledersamling

Det er vedtektsfestet at NFU skal avholde to ledersamlinger i året – den ene i månedsskiftet januar/februar, den andre i august/september.

Vinterens ledersamling ble avholdt 27. og 28. januar, på Thon Hotel Oslo Airport, Gardermoen – i forkant av SAFO-konferansen. Dette for å legge til rette for et best mulig oppmøte og samtidig redusere kostnader. Ulempen er en noe kortere samling enn tradisjonelt. Blant samlingens hovedtemaer var NOU 2016:17 På lik linje Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemning – og om studieaktiviteten med foredrag av generalsekretær Birgitte Johnsen i Studieforbundet næring og samfunn.

Høstens ledersamling ble i jubileumsåret lagt til Bergen, på Quality Hotel Edvard Grieg 28. – 29. oktober, i etterkant av NFUs jubileumskonferanse. Samlingens hovedtema var likepersonsaktivitet og opplæring av likepersoner. I tillegg stod faste poster som fylkesledernes time, nytt fra fylkeslagene samt nytt fra landsstyret og administrasjonen på programmet.

Besøk på fylkeslagenes årsmøter

Landsstyret bestreber seg hvert år på å besøke fylkeslagenes årsmøter. Det er NFU sentralt som dekker kostnadene for besøkene, men enkelte fylkeslag tilbyr å dekke kostnadene selv.

I 2017 besøkte forbundsleder Jens Petter Gitlesen NFU Sør-Trøndelag fylkeslag 31. – 1. april og NFU Sogn og Fjordane 22. – 23. april.

Nestleder Torill Vagstad besøkte NFU Hedmark fylkeslag 23. april og NFU Oppland fylkeslag 2. april.

Landsstyremedlem Evy Utne Knutsen besøkte NFU Aust-Agder fylkeslag 1. april og NFU Hordaland fylkeslag 22. – 23. april.

Landsstyremedlem Geir Tore Søreide besøkte NFU Vest-Agder fylkeslag 1. april.

Landsstyremedlem Frid Tellefsen Svineng besøkte NFU Finnmark fylkeslag 9. – 10. april.

Varamedlem Rigmor Hamnvik besøkte NFU Troms fylkeslag 21. – 22. april.

Tiltak for å heve kompetansen i lokal- og fylkeslag

For å styrke organisasjonens fylkes- og lokallag, samt medlemmer har NFUs juridiske rådgivere deltatt i møter og kurs arrangert av fylkes- og lokallag.

- Foredrag i NFU Rogaland fylkeslag om opplæring.
- Foredrag i NFU Vestfold om vedtak.
- Foredrag i NFU Øvre Romerike lokallag om stønader og kommunale tjenester.

NFUs organisasjons- og ferieleir

Hver sommer møtes medlemmer med utviklingshemning til NFUs organisasjons- og ferieleir på Hove leirsenter på Tromøya, utenfor Arendal. Årets leir ble arrangert 22. – 29. juli. Deltageravgiften er kr. 4.900,-.

For å avvikle NFUs organisasjons- og ferieleir, er det nedsatt et leirstyre, jf. Pkt 3. NFUs administrasjon har som oppgave, blant annet å være leirstyrets sekretariat og forestår de administrative og økonomiske gjøremålene for gjennomføring av leiren.

Leirstyret har avholdt 3 styremøter. Erfaringsutveksling og vurderinger om leirens ramme og innhold står først og fremst på styrets agenda. Tilbakemeldinger og innspill som blir gitt av leirdeltagerne tar leirstyret med seg inn i arbeidet med å planlegge neste års leir. Målsettingen er så langt det lar seg gjøre å imøtekomme ønsker som gjør leiren bedre for alle. Leirstyret nedsetter blant annet et leder- og hjelpekorps som får ansvar for at leiren gjennomføres til beste for deltagerne.

På leiren deltok totalt 138 deltagere, herunder 89 deltakere, 20 ledsagere, 23 husledere og 8 hjelpere. Flere forfall ble av ulike årsaker mottatt tett opp under leiren.

Innholdsmessig er leirprogrammet mye preget av kultur- og fritidsaktiviteter, og følgelig ble årets leirtema knyttet opp til NFUs prinsipp 9 – *Mennesker med utviklingshemning har rett til å delta i alminnelige kultur- og fritidsaktiviteter.*

Deltagerne fikk 7 ulike kurstilbud – herunder organisasjonskurset Stortingsvalg/Stortingsval, Kosthold og matlaging, Friluftsliv, Dans - streetdance/hiphop, Musikk og sang, Boccia/Innecurlig og Fotball. I tillegg legges det til rette andre kultur- og fritidsaktiviteter i løpet av hele leiruken.

Leirstyret ser at kursaktivitet kombinert med øvrige ferie- og fritidsaktiviteter fungerer godt. Deltagerne gir gode tilbakemeldinger på det å få muligheten til å øke sin kunnskap og samtidig være en del av et sosialt fellesskap der ferieopplevelser er i fokus.

Under leiren ble NFUs 50-årsjubileum markert med stand i Arendal sentrum, i samarbeid med NFU Vest-Agder fylkeslag.

Organisasjonsleiren er kun for medlemmer. Leiren er derfor et viktig arrangement for å beholde medlemmer, fange opp tidligere medlemmer og for rekruttering av nye

medlemmer. Gjennom leirstyrets annonsering og bekjentgjøring av organisasjonsleiren på NFUs hjemmeside og Facebook-side, i medlemsbladet Samfunn for alle og på NAKUs hjemmeside, nås også ikke-medlemmer som tegner medlemskap i NFU for å delta på leir.

Kurs- og studiearbeid

Gjennom vårt medlemskap i Studieforbundet næring og samfunn, gis det støtte i form av tilskudd til kurs- og studieaktivitet. De ulike tilskuddene som gis er grunntilskudd, opplæringstilskudd og tilretteleggingstilskudd. Studieforbundet har innført et dataprogram som administrerer alle søknader og rapporteringer fra medlemsorganisasjonene.

Totalt har NFU i 2017 innrapportert 568 studietimer og til sammen mottatt kr. 797.878 – hvorav kr. 64.780 er opplæringstilskudd og kr. 733.068 er tilretteleggingstilskudd.

Herunder har NFU sentralt innrapportert 140 studietimer, og mottatt tilskudd på tiltak på til sammen kr. 111.459.

Av 19 fylkeslag har 8 fylkeslag benyttet denne ordningen og innrapportert 428 studietimer og mottatt til sammen kr. 686.389.

Medlemskapet i Studieforbundet næring og samfunn, gir også muligheten til gratis bruk av undervisningslokaler der driftsutgiftene dekkes av det offentlige.

Landsstyret ser at det her er store muligheter for finansiering av aktiviteter som kurs- og studieaktivitet. Opplysninger om mulig finansiering ligger tilgjengelig på våre nettsider.

Som grunnlag for kurs- og studieaktivitet har NFU utarbeidet kursmaterieil som kan brukes.

Oversikt over materiellet ligger også tilgjengelig på våre nettsider.

Likepersonsarbeid

Det drives mye godt likepersonsarbeid i NFU. Våre tillitsvalgte og medlemmer har utstrakt kontakt med andre medlemmer i NFU, det deles mye informasjon, gode råd og ikke minst personlige erfaringer med andre som trenger det. Det arrangeres ulike kurs, samlinger og gode møteplasser som danner gode utgangspunkt for verdifullt likepersonsarbeid i våre lokal- og fylkeslag.

Etter innføringen av det nye regelverket om driftsstøtte til funksjonshemmede organisasjoner i 2014, har NFU jobbet aktivt med å få etablert nye rutiner for dokumentasjon av alt likepersonsarbeid som utføres i organisasjonen. I søknaden om tilskudd for 2017, var 2015 det første grunnlagsåret hvor alle kriterier i regelverket skulle telle inn. Det har derfor i 2016 også vært viktig å innhente dokumentasjon på alt reelt likepersonsarbeid som utføres i NFUs organisasjon. Fra 2017 har NFU endret rutinene for registrering av de som kan utføre likepersonsarbeid. For å kunne telles med som likeperson må man registrere seg hos oss. Registreringen krever at den enkelte må oppfylle visse kriterier. På grunnlag av registreringen må personen så

godkjennes av administrasjonen for å bli tellende likeperson. Pr 31. desember 2017 var det registrert 167 likepersoner i NFU. I 2017 ble det rapportert til NFU sentralt om at det i 2016 ble gjennomført 666 likepersonsaktiviteter.

8. NFU 50 år

Jubileumskonferansen

Fredag 27. oktober og lørdag 28. oktober 2017 arrangerte NFU sin jubileumskonferanse «NFU - 50 år i kampen for menneskerettigheter!». Konferansen ble avholdt på Quality Hotel Edvard Grieg rett utenfor Bergen, og konferansierene var Geir Tore Søreide og Jan Tore Johnsen.

Fredag 27. oktober

- 10.00 **Åpningsseremoni** *Norwegian People*, et band fra Bergen kulturskole som spiller egne låter
- 10.15 **Velkommen** *Jens Petter Gitlesen*, NFUs forbundsleder
- 10.20 **Hilsen fra Bergen kommune** *Marita Moltu*, varaordfører Bergen kommune
- 10.30 **Historisk tilbakeblikk på NFU** *Anne-Margrethe Brandt*, aktivt medlem i Ullern lokallag og Oslo Fylkeslag i en årrekke, samt medlem av NFUs sentralstyre 1970-73
- 11.00 **Pause**
- 11.15 **Forholdene for personer med utviklingshemning i et historisk perspektiv** *Jan Tøssebro*, direktør ved NTNU Samfunnsforskning
- 11.45 **Hvordan står det til med menneskerettighetene til innvandrere med utviklingshemning i Norge?** *Berit Berg*, professor/forskningsjef, Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap, NTNU
- 12.15 **Pause**
- 12.30 **Om Rettighetsutvalgets innstilling – «På lik linje»** *Torill Veбенstad*, seniorrådgiver hos Fylkesmannen i Hordaland og utvalgsmedlem i Rettighetsutvalget
- 13.00 **Lunsj**
- 14.00 **Noen personlige historier:**
- *Leif Rambjør* – mine erfaringer
  - *Morten Sognefest* – min jobb som vaktmester i Statsbygg i Bergen
  - *Camilla Hopen* – betydningen av jobb og tillitsvalgtarbeid
- 15.00 **Pause**
- 15.15 **Slik vil jeg ha det! Selvheldelse og selvbestemmelse hos mennesker med utviklingshemning. Et prosjekt hvor mennesker med utviklingshemning er medforskere.** *May Østby* (Prosjektleder Høgskolen i Molde), *Magnus Sten* (medforsker), *Marit Haugenes* (Nord Universitet), *Camilla Høgstøyl* (medforsker), *Aud Elisabeth Witsø* (NTNU), *Ole Magnus Oterhals* (medforsker) og *Guro Fiskergård Werner* (Høgskolen i Molde)
- 16.00 **Muligheter for alle!** *Erna Solberg*, statsminister
- 16.15 **Menneskeverd, menneskerettigheter og trosfrihet** *Atle Sommerfeldt*, biskop i Borg
- 16.45 **Pause**
- 17.00 **Hvordan kan vi sikre inkluderende opplæring?** *Eva Simonsen*, dr.scient., professor og forsker ved Universitetet i Oslo, nå pensjonist
- 17.45 -18.00 **Oppsummering av dagen** *Jens Petter Gitlesen*, NFUs forbundsleder
- 19.30 **Aperitiff**

20.00   **Jubileumsmiddag**

Lørdag 28. oktober

- 9.00   **God morgen ved konferansierene**
9.05   **Tvang og makt overfor mennesker med utviklingshemning**
Bjørn Henning Østenstad, professor ved det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen
9.40   **Innenfra - historiene vi trenger. Film & refleksjoner**
Mona Moe Ribaut, produsent, monamoe produksjon
10.15   **Pause**
10.30   **Endring av menneskesynet – fra «de åndssvake» til «utviklingshemmet»**
Halvor Fjermeros, journalist og forfatter
11.00   **Friluftsliv Tilrettelagt for Utviklingshemmede – appen FTU**
Eirik Dahl, prosjektleder, Den Norske Turistforening
11.30   **Selvbestemmelse for personer med utviklingshemning**
Kjersti Skarstad, doktorgradsstipendiat UiO/ Menneskerettighetscenteret
12.00   **Avslutning og lunsj**

Det var 260 deltakere totalt, inkludert NFUs landsstyre og ansatte.

Det var 12 sponsorer under arrangementet; Nordnes Verksteder, HjemmeBest Personlig Assistanse, AssisterMeg, Camphill Norge, Human Care, Aleris, Olivia Assistanse, Solgården, Uloba, Bufdir, JAG og Peder Morset Folkehøgskole.

Jubileumsutgave av Samfunn for alle

Jubileumsutgaven 4/2017 kom ut i forkant av jubileumskonferansen, og fokuserte på det historiske perspektivet og hva NFU har betydd siden oppstarten i 1967. 15 aktive NFUere ble intervjuet. Hele magasinet finnes her:

http://www.nfunorge.org/contentassets/619355d252b3443b88366fa6a34a55cd/nr-4-sfa_0417_juileumsutgaven.pdf

Reklamefilmen

I forbindelse med NFUs jubileum, ble det laget en reklamefilm om NFU. Profilmfilmen ble produsert av Kristine Gausereide Jacobsen, Abloom Studios og NFU. Den varte i 30 sekunder og ble vist på TV2 under de reklamefrie dagene i 2017. NFU-ansatt John Harald Wangen var en av tre intervjuobjekter. Filmen ble levert med to ulike sluttplakater, én med markering av NFUs 50 års jubileum og en uten slik at filmen vil være anvendbar etter jubileumsåret 2017. Kostnadene var 50 000 NOK.

Logo

Som en del av organisasjonens markering av jubileumsåret, ble det laget en jubileumslogo. Grafisk designer, Tina Jerstad, fra firmaet Molte, stod bak designet.

I begynnelsen av januar 2017, ble logoen ferdigstilt i ulike formater for trykk, web og skjerm og sendt ut i organisasjonen.

9. Medlemskap

Nasjonale medlemskap

SAFO – Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner

SAFO er en paraplyorganisasjon bestående nå av Foreningen Norges Døvblinde, Norges Handikapforbund og NFU. Gjennom SAFO arbeider NFU interessepolitisk.

NFU har gjennom 2017 vært representert med forbundsleder Jens Petter Gitlesen/ vara nestleder Torill Vagstad og generalsekretær Hedvig Ekberg/ vara seniorrådgiver Vibeke Seim-Haugen.

For nærmere informasjon: www.safo.no

- **Atlas-alliansen**

I 2017 har seniorrådgiver Vibeke Seim-Haugen vært styremedlem i stiftelsen, mens forbundsleder Jens Petter Gitlesen har vært varamedlem.

For nærmere informasjon: www.atlas-alliansen.no

- **Menneskerettighetsalliansen**

NFU er tilsluttet Menneskerettighetsalliansen. Menneskerettsalliansen er en uavhengig allianse som arbeider for fulle menneskerettigheter for alle, ut fra det grunnleggende prinsippet at: Alle er like for loven og har uten noen form for forskjellsbehandling rett til lik beskyttelse av loven. Målet for Menneskerettsalliansen er at alle skal ha vern og samme grad av vern mot diskriminering i norsk lov, uansett diskrimineringsgrunnlag.

For nærmere informasjon: www.menneskerettsalliansen.no

- **Studieforbundet næring og samfunn (SNS)**

NFU er én av 59 medlemsorganisasjoner i SNS. Bjug Ringstad, er nestleder i SNS.

For nærmere informasjon: www.naeringogsamfunn.no

- **ExtraStiftelsen**

NFU er en av 31 medlemsorganisasjoner i ExtraStiftelsen

For nærmere informasjon: www.extrastiftelsen.no

- **Innsamlingsrådet**

For nærmere informasjon: www.innsamlingsradet.no

- **Leser søker bok**

For nærmere informasjon: www.lesersokerbok.no

- **Pascal Norge**

For nærmere informasjon www.pascalnorge.no

10. Samarbeid

Nasjonalt samarbeid

- **NAKU - Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemning**

Helsedirektoratet har oppnevnt en faggruppe i tilknytning til kompetansemiljøet. Faggruppen blir benyttet til faglig rådgivning i NAKU sitt arbeide. Medlem i faggruppen fra NFU er Bjug Ringstad med generalsekretær Hedvig Ekberg som vara.

For nærmere informasjon: www.naku.no

- **FAGKONFERANSEN - Kriminalomsorgens utdanningscenter, Sentral fagenhet for tvungen omsorg, Kriminalomsorgen region nord og Trøndelag statsadvokatembeter.**

NFU har vært samarbeidspartner om den årlige konferansen som omhandler tvungen omsorg, hvor NFU også står som arrangør av konferansen. Generalsekretær Hedvig Ekberg deltok i de første møtene. NFUs fylkesleder i Sør-Trøndelag har så fulgt opp deltagelsen frem til gjennomført konferanse. En jurist deltok på konferansen.

For nærmere informasjon: www.krus.no/no

- **FO – Fagforbundet for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsarbeidere**

For nærmere informasjon: www.fo.no

- **Forum for barnekonvensjonen – forum hvor organisasjoner som jobber for barns rettigheter deltar.**

Forumet har to faste møter hvert år. I disse møtene har 1-2 ansatte deltatt. Forumet har et arbeidsutvalg (AU) som består av 4 organisasjoner fra forumet. NFU er en av disse fire organisasjonene. Juridisk rådgiver Ingvild Østerby er valgt inn i AU som NFUs deltager.

- **Statlig nedsatt ekspertgruppe om spesialundervisning**
NFU har hatt medlem i referansegruppen til ekspertgruppen. NFUs representant har vært Evy Skogedal, med Eva Simonsen som vara.

Internasjonalt samarbeid

Landsmøtet 2016 fastslo at NFU skal delta på de internasjonale arenaer som påvirker norsk politikk, og dermed levekårene for personer med nedsatt funksjonsevne.

NFU er medlemmer i følgende nettverk og internasjonale organisasjoner:

- **NSR – Nordisk Samarbeidsråd**
Et nettverk bestående av søsterorganisasjoner fra Island, Færøyene, Sverige, Finland, Åland og Danmark.

NSR møtes 1 gang i året for gjensidig erfaringsutveksling om interessepolitiske tema. Det utferdiges felles uttalelser til landenes myndigheter, der det er behov for dette. Møtet i 2017 ble avholdt i Sverige.

Ledervervet i NSR går på omgang, ad 2 år, mellom landene og er nå kommet til NFU. NFU tok over ledervervet etter møtet i Sverige våren 2017.

NSR arbeider også opp mot våre internasjonale samarbeidspartnere Inclusion Europe og Inclusion International.

- **Inclusion International (II)**
For nærmere informasjon: www.inclusion-international.org
Seniorrådgiver Vibeke Seim-Haugen og rådgiver Helene T. Strøm-Rasmussen har hovedansvaret for kontakten med II.
- **Inclusion Europe (IE)**
For nærmere info: <http://www.inclusion-europe.org>
Seniorrådgiver, Vibeke Seim-Haugen, juridisk rådgiver, Ingvild Østerby og generalsekretær, Hedvig Ekberg, deltok på IEs konferanse om vennskap og kjærlighet i Praha. IEs generalforsamling ble avholdt i forbindelse med konferansen.
- **EPSA – Den europeiske plattformen for mennesker med utviklingshemning**
For nærmere informasjon: www.socialplatform.org

11. Representasjon i råd/utvalg i 2017 for NFU og gjennom SAFO

For NFU:

- Tvangslovutvalget – i regi av Helse- og omsorgsdepartementet – Jens Petter Gitlesen, forbundsleder NFU.
- Rådgivende utvalg til forebyggingsenheten mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse – i regi av Nasjonal forebyggingsenhet, Sivilombudsmannen – Hedvig Ekberg, generalsekretær, NFUs administrasjon, vara Ingvild Østerby, juridisk rådgiver, NFUs administrasjon.
- Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemning, representant i nasjonalt fagråd, Bjug Ringstad, styremedlem NFU Gjøvik lokallag, Hedvig Ekberg, generalsekretær, NFUs administrasjon.
- Norges Idrettsforbund, Utvalg for mennesker med utviklingshemning, Bjug Ringstad, styremedlem NFU Gjøvik lokallag.
- Studieforbundet næring og samfunn – Bjug Ringstad, styremedlem NFU Gjøvik lokallag.
- Referansegruppe for 0-24 samarbeidet, gruppe h, læreplaner for elever med nedsatt funksjonsevne – i regi av Utdanningsdirektoratet – juridisk rådgiver Ingvild Østerby, NFUs administrasjon.

Gjennom SAFO:

- Ekspertutvalg for driftstilskuddet – i regi av Barne- og likestillingsdepartementet (BLD), vara NFUs forbundsleder Jens Petter Gitlesen.
- Programkomité 3. desember, FNs internasjonale dag for mennesker med nedsatt funksjonsevne - i regi av barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), generalsekretær, generalsekretær Hedvig Ekberg (vara).
- Scenarieprosess universell utforming – i regi av Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), medlem i Oslo fylkeslag, tidligere medlem av styret i NFU Oslo fylkeslag Gro Marit Rødevand.
- Lovutvalg om tvangsreglene i helse- og omsorgssektoren – i regi av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), forbundsleder Jens Petter Gitlesen.
- Referansegruppe statusrapport hjernehelse – i regi av Helsedirektoratet (Hdir), seniorrådgiver Vibeke Seim-Haugen.
- Faglig referansegruppe for Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne og lite kjente diagnoser og funksjonshemninger – i regi av Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne diagnoser (NKSD), medlem i NFU Østfold regionlag Anna Solberg, vara medlem i NFU Gjøvik lokallag Siri Fuglem Berg.

- Nasjonal samarbeidsgruppe for medisinsk og helsefaglig forskning (NSG) – i regi av Pt Helseregion vest, vara styremedlem i NFU Gjøvik lokallag Bjug Ringstad.
- Referansegruppe for Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring helse - i regi av Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse (NK LMH), medlem i NFU Haugesund lokallag, Grete Müller.
- Referansegruppe TryggEst i regi av Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) – rådgiver Helene T. Strøm-Rasmussen.
- Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk Vest (Rek-Vest) – i regi av Kunnskapsdepartementet (KD), medlem i NFU Sotra lokallag Birgitte Hjertaas, vara tillitsvalgt i NFU Hordaland fylkeslag, Else Berit Ingvaldsen. Fra 1.7.2017 Else Berit Ingvaldsen.
- Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk Sør-Øst (Rek-SørØst) – i regi av Kunnskapsdepartementet (KD), tidligere styremedlem i NFU Oslo fylkeslag, Gro Marit Rødevand (Fra 1.7.17).
- Forsøksordning «Statlig finansiering av omsorgstjenestene i kommunen» - i regi av Helsedirektoratet (Hdir), generalsekretær Hedvig Ekberg.
- Nasjonalt brukerråd – i regi av Statped, endring i perioden, varamedlem i landsstyret Frid Tellefsen Svineng/ landsstyremedlem Karen Hultgren Olsen. Vara juridisk rådgiver Kristine Vierli/ varamedlem i landsstyret Frid Tellefsen Svineng.
- Ressursgruppe for prosjekt «Bolig for velferd» - i regi av Husbanken, generalsekretær Hedvig Ekberg.
- Brukerråd tilgjengelighet – i regi av NRK, Medlem i NFU Ski lokallag Jannicke Andersen.
- Referansegruppe for kunnskapsoversikt over levekårene til funksjonshemmede – i regi av Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet – NTNU, styremedlem i NFU Gjøvik lokallag Bjug Ringstad.
- NAVs sentrale brukerutvalg – i regi av Arbeids- og velferdsdirektoratet – vara, juridisk rådgiver Kristine Vierli (frem til april) deretter juridisk rådgiver Ingvild Østerby, NFUs administrasjon.
- Oppdatering av likepersonsbrosjyre – I samme båt i regi av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), seniorrådgiver Vibeke Seim-Haugen.
- Arbeidsgruppe CRPD – Sivilt samfunn, generalsekretær Hedvig Ekberg.
- Referansegruppe – Finansiering og brukerbetalingsordninger for kommunenes pleie og omsorgstjenester i regi av Helsedirektoratet (Hdir), generalsekretær Hedvig Ekberg (vara).
- Referansegruppe for ekspertgruppen for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging i regi av Undervisningsdirektoratet (Udir), leder i NFU Stord/Fitjar lokallag. Evy Skogedal. Vara: medlem i NFU Gamle Oslo lokallag Eva Simonsen.

- Følgeevaluering – kompetanseløftet 2020 i regi av Sintef, forbundsleder Jens Petter Gitlesen.
- Møte om mobbeombud – i regi av Utdanningsdirektoratet (Udir) – Juridisk rådgiver, Ingvild Østerby, NFUs administrasjon.
- Regjeringens rundebordskonferanse, forbundsleder Jens Petter Gitlesen.
- Årlig møte med direktøren i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), forbundsleder Jens Petter Gitlesen.
- Årlig møte med likestillingsavdelingen i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), generalsekretær Hedvig Ekberg.
- Møte om evaluering av tilskudsreglementet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), forbundsleder Jens Petter Gitlesen.
- Fast møte med direktøren av Husbanken, forbundsleder Jens Petter Gitlesen.
- Proba samfunnsanalyse, intervju om grunnstønadene, generalsekretær Hedvig Ekberg.
- Møte om prosjekt for barn og unge som har behov for tjenester både fra barnevern og helsetjeneste, generalsekretær Hedvig Ekberg.
- Rådslag om den norske definisjonen på sjeldne tilstander, generalsekretær Hedvig Ekberg.
- Rethos, møte om retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene, seniorrådgiver Vibeke Seim-Haugen.
- Innlegg på Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets (Bufdirs) konferanse om FN-dagen 2017, forbundsleder Jens Petter Gitlesen.
- Strategiplan-seminar innlegg om gruppedeltagelse, generalsekretær Hedvig Ekberg.

Avgitte høringsuttalelser:

- Høring – Nasjonale retningslinjer for praktisk-pedagogisk utdanning – Universitets- og høgskolerådet.
- Høring – Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver – Kunnskapsdepartementet.
- Høring – Hjemmel til å gi forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon og oppdatering av bestemmelsen om statlig tilsyn – Kunnskapsdepartementet.
- Høring – NOU 2016:17 På lik linje – Barne- og likestillingsdepartementet.
- Henvendelse om oppnevning av ekspertgruppen for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging – Kunnskapsdepartementet.
- Høring - Prop. 57 L (2016–2017) «Endringer i opplæringslova og friskolelova (skolemiljø)» - Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.

- Høring – Endring i abortforskriften mv. (reduksjon av antall abortnemnder) – Helse- og omsorgsdepartementet
- Høring – Utkast til forskrift om barn mellom 12 og 16 år sin rett til selv å samtykke til deltakelse i medisinsk og helsefaglig forskning – Helse- og omsorgsdepartementet.
- Høring – Forslag til ny generell del av læreplanverket for grunnsopplæringen – Kunnskapsdepartementet.
- Høring – Nasjonale retningslinjer for faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag – Universitets- og høyskolerådet.
- Høring – Nasjonale retningslinjer for lektorutdanning for trinn 8-13 – Universitets- og høyskolerådet.
- Høring – Nasjonale retningslinjer for praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag – Universitets- og høyskolerådet.
- Høring – Tidlig innsats i skolen – Kunnskapsdepartementet.
- Høring – Ny fagskolelov – Kunnskapsdepartementet.
- Høring – Endringer i barnehageloven mv. Skjerpet krav til pedagogisk bemanning og lovfestet plikt til gjensidig samarbeid om barnas overgang mellom barnehage, skole og SFO – Kunnskapsdepartementet.
- Høring – Endring av forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator § 3. Definisjon av habilitering og rehabilitering – Helse- og omsorgsdepartementet.
- Høring – Utkast til forskrift om Organisasjon, oppgaver og saksbehandling for Diskrimineringsnemnda – Barne- og likestillingsdepartementet.
- Høring- Helse- og omsorgsdepartementet, endring i forskrift om habilitering og rehabilitering.
- Høring – Stortingets justiskomite, tildeling av særskilte rettshjelpsmidler.
- Høring – Barne- og likestillingsdepartementet. Organisering av likestillings og diskriminerings -ombudet og nemnda.

12. NFUs administrasjon

Lokalisering

NFUs administrasjon er lokalisert på Youngstorget i Oslo. På grunn av reduksjon av årsverk har administrasjonen flyttet til nye og mindre lokaler. De nye lokalene er på samme adresse som tidligere (Youngstorget 2B i stedet for Youngstorget 2A).

Årsverk

Sysselsatte årsverk pr. 31.12.2017 er 8.

I oppstillingen er ikke medregnet forbundsleder, da forbundsleder er frikjøpt, men kostnadene i den forbindelse inngår i lønns- og personalkostnader.

Antall årsverk er siden 2016 redusert. Reduksjonen skyldes at vi har valgt å la et par stillinger stå vakante.

Likestilling

I NFUs administrasjon er det innarbeidet en «policy» som tar sikte på at det ikke fremkommer forskjellsbehandling på grunn av kjønn. Av administrasjonens ansatte var det pr. 31.12. 2017, 2 menn og 7 kvinner (inklusive daglig leder SAFO, som er egen organisasjon).

Ulykker og skader

Det var ikke meldt inn noen ulykker og skader blant ansatte i 2017.

Sykefravær

I NFUs administrasjon har sykefraværet i 2017 vært på 3,1 prosent, det vil si 1 prosent høyere enn året før. En del av sykefraværet skyldes én langtidssykmelding. Uten langtidssykmeldingen lå fraværet på (0,8 prosent)

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet regnes som godt

Miljø

NFU har ikke aktiviteter som forurensar det ytre miljø.

NFU har kildesortering av avfallet i NFUs kontor.

Juridisk rådgivning/rettshjelp

Hovedområdene for vår rettshjelp ligger innenfor menneskerettigheter, helse- og omsorg, herunder tvang og makt, opplæring, arbeid, bolig, trygd, vergemål, diskriminering og likestilling og forvaltningsrett. Gjennom vår rettshjelp ønsker vi å bidra til å sikre at personer med utviklingshemning får ivare tatt sine rettigheter; det vil si forsøke å utfylle gapet mellom formelle rettigheter og reell oppfyllelse av disse

Vi behandler cirka 600 henvendelser og saker i året, uten kostnad for enkeltpersoner. Dette er et lavterskeltilbud som vi i 2017 har fått statlig støtte til gjennom Justisdepartementets budsjett.

13. Økonomi

Regnskap

Regnskapet gjelder NFU sentralt, inkludert bistandsarbeidet.

Regnskapet 2017 er avsluttet med et aktivitetsresultat (årsresultat) på kr. 2 024 959.

NFUs bistandsarbeid, som finansieres gjennom prosjektmidler fra Atlas-alliansen, er synliggjort i regnskapet ved at mottatte prosjektmidler fra NORAD er inntektsført, samt at prosjektkostnader er utgiftsført. Prosjektregnskapet viser et forbruk av NORAD-midler på kr. 2 297 649. Ubrukte NORAD-midler beløper seg til kr. 198 044. Bistandsarbeidet synliggjøres i NFUs totale omsetning. NFU rapporterer regnskap for disse midlene gjennom Atlas-alliansen.

Fylkes- og lokallag avgir egne regnskap.

NFU sine sum anskaffede midler (totale inntekter), inkl. netto finans på kr. 107 720 var på kr. 18 654 579, som fordeler seg slik;

Netto medlemskontingenter er inntektsført med kr. 2 127 037 og da er refusjon til fylkes- og lokallag på kr. 1 342 457 fra.

Inntektene i 2017 består for øvrig av;

Totalt offentlige tilskudd til NFU på kr. 12 856 301 og andre tilskudd på kr. 111 260. Videre ble det inntektsført kr. 93 379 i arv/gaver, kr. 533 921 på Sommerleir 2017 og til sammen kr. 1 482 504 i annonse-, salgs- og andre inntekter.

Omlag 75 prosent av inntektene kommer fra det offentlige.

NFUs sum forbrukte midler (totale kostnader) var på kr. 16 629 621

Regnskapet er satt opp i henhold til gjeldende regnskapslov, og under forutsetning av fortsatt drift.

Det vises til årsregnskap med balanseoppstilling og noter.

Landsstyret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av NFUs eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Regnskapet for 2017 er gått gjennom og godkjent av revisjonsfirmaet Nitschke AS.

Oslo, 27. mai 2018

Jens Petter Gitlesten

Forbundsleder

Torill Vagstad

Nestleder

Evy Utne Knutsen

Landsstyremedlem

Karen Hultgren Olsen

Landsstyremedlem

Ninni Bakke Tønes

Landsstyremedlem

Geir Tore Søreide

Landsstyremedlem

Camilla Hopen

Landsstyremedlem

Hedvig Ekberg

Generalsekretær

Til Landsmøtet i Norsk Forbund for Utviklingshemmede

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Norsk Forbund for Utviklingshemmede som viser et positivt aktivitetsresultat på kr 2.024.959. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, aktivitetsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av forbundets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av Norsk Forbund for Utviklingshemmede slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsmeldingen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Landsstyret og generalsekretær (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens

regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til forbundets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god regnskapsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav for Norsk Forbund for Utviklingshemmede

Konklusjon om årsmeldingen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsmeldingen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av forbundets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Andre forhold

Budsjettallene som fremkommer i årsregnskapet er ikke revidert.

Stabekk, 27. mai 2018
NITSCHKE AS

Hans Hagen jr.
statsautorisert revisor

NFU aktivitetsregnskap	Note	V.2017	B.2017	Avvik
------------------------	------	--------	--------	-------

Anskaffede midler

Medlemsinntekter		3 469 494	3 450 000	19 494
Tilskudd				
Offentlige tilskudd	3	12 886 301	9 068 000	3 801 301
Andre tilskudd	3	111 260	1 436 200	-1 324 940
Sum tilskudd		12 967 561	10 491 200	2 476 361
Innsamlede midler, gaver, mv				
Innsamlede midler		0	0	0
Gaver og arv		93 379	30 000	63 379
Sum Innsamlede midler, gaver		93 379	30 000	63 379
Opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter				
<i>Aktiviteter som oppfyller organisasjonens formål</i>		0	0	0
Sommerleir 2017		533 921	568 000	-21 079
Sum aktiviteter som oppfyller org. formål		533 921	568 000	-21 079
<i>Aktiviteter som skaper inntekt</i>				
Lotteri- og bingoinntekter		58 023	130 000	-71 977
Salgsinntekter		202 922	130 008	72 914
Arrangementer		387 408	0	387 408
Annonseinntekter		288 846	250 000	38 846
Andre inntekter		545 306	400 008	145 298
Sum aktiviteter som skaper inntekter		1 482 504	910 016	572 488
Sum opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter		2 016 425	1 468 016	551 409
Finans- og investeringsinntekter		107 720	9 996	97 724
Andre inntekter		0	0	0
Sum anskaffede midler		18 654 579	15 446 212	3 208 367

Forbrukte midler

Kostnader til anskaffelse av midler				
<i>Kostnader til medlemsverving</i>		385 214	276 000	109 214
<i>Kostnader til innsamling av midler</i>				
Kostnader til tilskudd		1 664 999	168 628	1 496 471
Kostnader innsamling gaver og arv		25 426	0	25 426
Sum kostnader til anskaffelse av midler		2 075 638	444 628	1 631 110
Kostnader til organisasjonens formål				
Tilskudd, bevilgninger til oppfyllelse		16 250	0	16 250
Andre inntektsbringende akt. til oppf. formålet		32 631	0	32 631
Sum kostnader til org.formål		48 881	0	48 881
Kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet				
Interessepolitisk arbeid		1 288 598	1 516 704	-228 106
Juridisk rådgivning		1 378 656	1 668 364	-189 708
Medlemsaktiviteter		1 628 991	1 116 044	512 947
Produksjon av SFA		1 701 229	1 773 652	-72 323
Medlemsrelatert inf.arbeid		746	0	746
Organisasjonsarbeid		2 221 320	2 176 428	44 892
Organisasjonsoppdrag		197 248	224 544	-27 299
Internasjonalt arbeid		2 504 487	2 661 124	-68 637
Overføring til lokallag		1 342 457	1 180 000	192 457
Sum kost. til akt. som oppfyller formålet	4	12 263 729	12 086 760	176 969
Sum kostnader til organisasjonens formål		12 312 610	12 086 760	225 850
Administrasjonskostnader		2 241 372	2 384 868	-143 496
Sum Forbrukte midler		16 629 620	14 916 156	1 713 464
NFU, aktivitetsresultat 2017		2 024 959	530 056	1 494 903

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU)

Eiendeler 31.12	Note	2017	2016
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger o.a fast eiendom	5	2 496 216	2 496 216
Inventar og utstyr	5	20 844	20 844
Sum varige driftsmidler	5	2 517 060	2 517 060
Sum anleggsmidler		2 517 060	2 517 060
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer		240 643	676 390
Fordring på mottaker av tilskudd		126 137	333 187
Andre fordringer og periodiserte kostnader	8	355 716	117 604
Sum fordringer		722 496	1 127 181
Investeringer			
Markedsbaserte aksjer/aksjefond	7	150 204	132 825
Markedsbaserte obligasjons-/pengemarkedsfond		-	2 000
Bankinnskudd, kontanter og lignende	1	8 017 652	5 690 343
Sum investeringer		8 167 856	5 825 168
Sum omløpsmidler		8 890 352	6 952 349
SUM EIENDELER		11 407 412	9 469 409

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU)**Formålskapital og gjeld 31.12.****Note 2017 2016****FORMÅLSKAPITAL**

Opptjent formålskapital			
Annen formålskapital	11	8 791 179	6 766 222
Sum formålskapital	11	8 791 179	6 766 222

GJELD

Korttidslig gjeld			
Leverandørgjeld		869 099	99 300
Skyldige offentlige avgifter		388 584	595 225
Mottatt, ikke benyttede tilskudd		229 224	327 173
Annen kortsiktig gjeld	9	1 129 326	1 681 489
Sum kortsiktig gjeld		2 616 233	2 703 187
Sum gjeld		2 616 233	2 703 187

SUM FORMÅLSKAPITAL OG GJELD 11 407 412 9 469 409

Oslo, 27. mai 2018

Jens Petter Gittesen
Forbundsleder

Torill Vagstad
Nestleder

Evy Utne Knutsen
Landsstyremedlem

Karen Hultgren Olsen
Landsstyremedlem

Ninni Bakke Tomes
Landsstyremedlem

Geir Tore Sørvalde
Landsstyremedlem

Camilla Hopen
Landsstyremedlem

Hedvig Ekberg
Generalsekretær

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet omfatter sentraladministrasjonen i Oslo, samt solidaritetsarbeidet. Fylkeslag og lokallag er ikke inkludert i årsregnskapet.

Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Unntaksreglene for småforetak er anvendt hvis ikke annet er omtalt under. Det er ikke utarbeidet sammenlignbare tall for balansen for 2017 iht unntaksreglene for små foretak. Transaksjoner med mulige nærstående parter er gjort på forretningsmessig prinsipper. Anvendte regnskapsprinsipper for øvrig fremgår av notene nedenfor.

a) Driftsinntekter/prinsipper for inntektsføring

Kontingenter inntektsføres når mottatt. I resultatregnskapet vises inntekten før fradrag for andelen til lokal- og fylkeslag, og andelen til lagene er ført som driftsutgifter under b) overføring til fylkes- og lokallag.

Annonser, abonnemeter, produktsalg, leieinntekter og deltakeravgifter ved seminarer og sommerleiren, inntektsføres ved levering eller når arrangementet faktureres.

Arv og gaver inntektsføres når de er mottatt.

Offentlige tilskudd, mva-kompensasjon, andel tippeoverskudd inntektsføres når pengene mottas. Inntektsføringen av tilskudd fra ExtraStiftelsen omfatter midler knyttet til prosjekter som er gjennomført.

Tilskudd til solidaritetsarbeidet inntektsføres i takt med tilhørende kostnader. Ubrukte tilskudd er oppført på egen linje under kortsiktig gjeld.

b) Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid (se note 8).

c) Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi, med unntak av markedsbaserte verdipapirfond som er vurdert til markedsverdi.

d) Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

e) Klassifisering i aktivitetsregnskap

NFU begynte med aktivitetsregnskap fra regnskapsåret 2017, så sammenligningstall mot tilsvarende regnskap i 2016 er ikke satt opp. (se forøvrig årsregnskapet i note 14 for sammenligningstall mot 2016)

Direkte aktivitetskostnader er klassifisert som "kostnader til anskaffelse av midler", "kostnader til organisasjonens formål", eller til "administrasjonskostnader".

Indirekte kostnader, herunder lønnskostnader til administrasjonene er klassifisert tilsvarende i den grad de er knyttet til konkrete aktiviteter. Lønnskostnader er fordelt prosentvis etter tidsforbruk, og fordelbare administrative kostnader på samme måte.

Ikke fordelbare kostnader er klassifisert som administrasjonskostnader.

f) Skatter

Organisasjonen er ikke skattepliktig

g) Nøkkeltall

	2017	2016
Administrasjonsprosent	13,5	ikke tall
Formålsprosent	74,0	ikke tall
Kostnader til anskaffelse av midler	12,5	ikke tall

Note 1 Bundne midler

Av balanseposten bankinnskudd og kontanter er kr.199 284 bundet i skattetrekksmidler (kr.192 429) og skyldige renter til NORAD, kr.6 855

Note 2 Lønnskostnader, antall ansatte, godgjørelse til daglig leder m.v.

Lønnskostnader	2017	2016
Lønninger	5 029 237	6 775 035
Tapt arbeidsfortjenest, tillitsvalgte	0	0
Arbeidsgiveravgift	818 994	1 084 590
Pensjonskostnader	675 811	761 993
Andre personalkostnader	207 157	25 225
Lønnskostnader refundert fra andre	-209 513	-999 532
Sum lønnskostnader (note 12)	6 521 686	7 647 309

Det var 9 sysselsatte årsverk i NFU's administrasjon pr. 31.12.2017

Dette er to færre enn året før.

NFU's ansatte har en innskuddsbasert tjenstepensjonsordning via Sparebank1, som oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenespensjon.

Ytelse til ledende personer i 2017	Forb.leder	Gen.sekr.
Lønn	656 768	667 144
Pensjonsutgifter	26 180	12 991
Andre godgjørelser	9 134	9 500
Sum	692 082	689 635

Betalt til revisor	2017	2016
Revisjonshonorar	114 375	210 938
Attestasjonsoppdrag	77 687	215 625
Annen bistand	83 606	39 250
Sum revisjonshonorar	275 668	465 813

Note 3 MEDLEMSKONTINGENT OG TILSKUDD**a) Medlemskontingent**

Fra 2017 ble refusjonen til lagene ved Landsmøtevedtak endret fra 52,5 prosent til 40 prosent

b) Tilskudd	2017	2016
<i>i) Offentlige</i>		
Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), driftstilskudd	4 253 519	3 866 836
Driftstilskudd NORAD	2 222 807	8 070 554
Tilskudd helse- og rehabilitering	1 806 000	1 659 201
Statens sivilrettsforvaltning	320 200	167 000
Bufdir, tilskudd til sommerleir	150 000	70 000
Utenriksdept., tilskudd nettverk i Europa	100 000	120 000
Andel Tuppenøkkelen (overskudd tippemidler)	3 242 332	3 242 332
MVA-kompensasjon	761 443	852 137
Sum offentlige tilskudd	12 856 301	18 048 060
<i>ii) Andre tilskudd</i>	2017	2016
Studieforbundet Næring og samfunn	111 260	112 435
Sum andre tilskudd	111 260	112 435

Note 4   Annen type spes. kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet

	Kostnader
Interessepolitisk arbeid (repr. og annet)	18 338
Interessepolitisk arbeid, informasjon og komm.	1 157 397
Forbundsleder (lønnskostnader er fordelt på andre akt.)	119 539
Landsstyret	685 546
Juridisk rådgivning, medlemmer	1 378 656
Ledersamling	232 851
Jubileumskonferansen 2017	556 482
NSR	104 257
Sommerleir 2017 (inkl. leirstyret)	1 025 263
Inclusion International/Inclusion Europe	280 102
Samfunn for alle (SFA)	1 701 229
Studie- og kursarbeid	69 670
Aktiv i egen organisasjon	33 544
Likepersonsarbeid	218 796
Organisasjonsarbeid	595 844
Trond Bjerknes fond	42 028
Tillitsvalgte som repr. NFU	197 245
Internasjonalt arbeid (alle prosjekter)	2 504 486
Overføring av kontingent til lokallag	1 342 457
Resultat 2017 - aktiviteter	12 263 730

Note 5   Driftsmidler

	Kunst	Leilighet	IKT-utstyr	Inventar/ verktøy	Totalt
Anskaffelseskost 01.01	20 844	2 496 216	0	0	2 517 060
Tilgang	0	0	0	0	0
Avgang	0	0	0	0	0
Sum avskrivninger 01.01	0	0	0	0	0
Sum avskrivninger 31.12	0	0	0	0	0
Balanseført verdi 31.12	20 844	2 496 216	0	0	2 517 060
Årets avskrivning	0	0	0	0	0
Avskrivningstid	ingen avskrivning	ingen avskrivning	3 år	5 år	

Note 6 Pensjonsforpliktelser

Fra 1.1.2015 gikk alle ansatte over på innskuddsbasert pensjonsordning med de høyeste satsene

Note 7 Investeringer

Markedsbaserte aksjefond:	Kostpris	Markedsverdi	Resultatført verdiendring
Alfred Berg Humanfond	56 110	150 204	17 379
Sum aksjefond	56 110	150 204	17 379

Note 8 Andre fordringer og periodiserte kostnader

	2017
Opptjente inntekter	51 635
Forskuddsbetalte kostnader	26 394
Forskuddsbetalte forsikringer	85 288
Ikke utbetalt tilskudd	192 399
Sum andre fordringer og per. kostnader	355 716

Note 9 Annen kortsiktig gjeld

	2017
Påløpne feriepenger	560 808
Påløpne kostnader	27 600
Annen kortsiktig gjeld	540 918
Sum annen kortsiktig gjeld	1 129 326

Note 10 Solidaritetsarbeid

NFU hadde i 2017 solidaritetsarbeid i følgende land:
Nepal, samt et regionalt prosjekt i Afrika - gjennom Inclusion Africa

Note 11 Formålskapital

IB Egenkapital 1.1.2017:	kr.	6 766 222
Udisponert resultat 2017	kr.	2 024 958
UB Egenkapital 31.12.2017	kr.	8 791 179

Note 12 artsregnskap	2017	2016
----------------------	------	------

DRIFTSINNTEKTER

Kontingenter	3 469 494	3 683 492
Annonser og abonnenter i Samfunn for alle (SFA)	341 285	326 735
Off. tilskudd (ex. andel tippenøkkelen/MVA-komp.)	5 124 719	4 644 871
Tilskudd ExtraStiftelsen	1 505 000	1 350 601
Deltakeravgift sommerleir 2017 og Jub.konferansen	921 329	837 489
Andel Tippeoverskudd	3 242 332	3 242 332
Momskompensasjon	761 443	852 137
Annen driftsinntekt	958 449	742 935
Tilskudd solidaritetsarbeid	2 222 807	7 999 470
Sum driftsinntekter	18 546 859	23 680 062

DRIFTSKOSTNADER

Lønnskostnader m.m. (inkl. Int.avdeling)	6 521 686	7 647 309
Trykkkostnader SFA	325 580	309 148
Salgsmateriell	65 090	31 019
Lokalkostnader	980 687	899 113
Inventar og utstyr	54 419	218 802
Informasjon og kommunikasjon	68 757	29 688
Medlemssystem	57 001	-
Vedlikehold lokaler og utstyr	-	-
Honorarer	782 765	819 989
Kontorkostnader	515 899	749 110
Kontingent/medlemskap	204 295	235 984
Telefon, porto (utenom SFA)	223 653	367 092
Porto, Samfunn for alle (SFA)	281 804	207 232
Sommerleir	568 905	655 151
Reise, møte og oppholdskostnader	1 034 964	1 341 356
Møtekostnader	80 498	53 846
Bankkostnader	35 789	33 951
Andre driftskostnader	95 847	31 516
Refusjon kontingenter, lagene	1 342 457	1 857 398
Videreformidlet tilskudd ExtraStiftelsen	1 505 000	1 350 601
Kostnader solidaritetsarbeid (eks. lønn)	1 882 144	6 722 277
Sum driftskostnader	16 627 241	23 560 582

DRIFTSRESULTAT

1 919 618   119 480

FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER

Annen renteinntekt	107 720	9 039
Verdiendring markedsbaserte finansielle omløpsmidler	-	23 705
Annen rentekostnad	2 380	1 219
Netto finansposter	105 340	31 525

ARSRESULTAT (INKL. SOLIDARITETSARB.)

2 024 959   151 005